

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Vavříčka și alții v. Republica Cehă [MC] - [47621/13](#), [3867/14](#), [73094/14](#) et al.

Hotărârea din 8.4.2021 [MC]

Articolul 8

Articolul 8-1

Respectarea vieții private

Amendă aplicată unui părinte și excluderea copiilor de la programul preșcolar din cauza refuzului de a respecta obligația legală de vaccinare a copilului: *nicio încălcare*

În fapt – Cazul, care are la origine șase cereri, vizează obligația legală de vaccinare a copiilor împotriva unor boli bine-cunoscute științei medicale și consecințele nerespectării legii de către reclamanți. Prima cerere a fost formulată de un părinte în nume propriu, care s-a plâns de faptul că a fost amendat pentru omisiunea de a-și vaccina în mod corespunzător copiii de vârstă școlară. Celelalte cereri au fost formulate de părinți din numele copiilor lor minori, după ce nu li s-a permis înscrierea la instituțiile preșcolare sau la creșe.

În drept – Articolul 8: Potrivit jurisprudenței bine-stabilite a Curții, vaccinarea obligatorie, ca intervenție medicală nevoluntară, constituia o ingerință în dreptul la respectarea vieții private. Deși nu a fost administrat niciunul din vaccinurile în discuție, obligația de vaccinare și consecințele directe al nerespectării acestei obligații echivalau cu o asemenea ingerință. Ingerința era prevăzută de lege și urmarea realizarea scopului legitim al protecției sănătății și drepturilor altora. Pentru a evalua dacă ingerința în drepturile reclamanților a fost necesară într-o societate democratică, Curtea a cântărit următorii factori:

(a) *Marja de apreciere a statului* – S-a constatat că este una largă din următoarele motive:

– nu a fost administrat niciun vaccin împotriva voinței reclamanților, nici nu puteau fi administrate, de vreme ce supunerea nu putea fi impusă în mod forțat în baza dreptului național.

– exista un consens general în rândul statelor contractante, sprijinit puternic de organismele internaționale specializate, potrivit căruia vaccinarea reprezenta una dintre cele mai de succes și eficiente, din perspectiva costului, intervenții sanitare și că fiecare stat trebuia să urmărească realizarea gradului cel mai înalt posibil de vaccinare.

– totuși, nu exista niciun consens cu privire la un model unic de vaccinare a copiilor, ci mai curând un spectru de politici, care variau de la politica bazată în totalitate pe recomandări, prin cele care obligau administrarea unuia sau a mai multor vaccinuri, la cele care instituiau obligația legală de a asigura vaccinarea completă a copiilor. Abordarea mai prescriptivă existentă în Republica Cehă era împărțită de trei dintre guvernele interveniente și a început să fie urmată recent de mai multe state membre, dată fiind diminuarea ratei vaccinării voluntare și o scădere rezultantă a imunității de grup.

– natura sensibilă a obligației de vaccinare a copiilor nu era limitată la perspectiva celor care nu sunt de acord cu această obligație, ci mai includea valoarea solidarității sociale, scopul obligației fiind de a proteja sănătatea tuturor membrilor societății, în particular a celor care erau deosebit de vulnerabili în fața unor boli și din partea cărora restului populației i se cerea să asume un risc minim sub forma vaccinării.

– așa cum s-a reținut anterior, chestiunile de politică în domeniul sănătății intrau în marja de apreciere a autorităților naționale, care erau poziționate mai bine pentru a evalua prioritățile și nevoile sociale.

Chestiunea care trebuia stabilită nu consta în posibilitatea adoptării unei politici diferite, mai puțin prescriptive, ca în alte state europene. Mai curând, trebuia să se stabilească dacă, în asigurarea echilibrului particular, autoritățile cehe rămăneau în marja lor largă de apreciere în acest domeniu.

(b) *Nevoia socială imperioasă și motivele suficiente* – Instituirea obligației de vaccinare reprezenta răspunsul autorităților la nevoia socială imperioasă de protecție a sănătății individuale și publice de bolile în discuție și de protejare de orice trend descrescător în rata de vaccinare a copiilor. Ea era sprijinită de motive relevante și suficiente. În afară de considerentul greu al sănătății publice, consensul general dintre state și informațiile relevante ale experților, Curtea a avut în vedere chestiunea interesului superior al copilului. Potrivit jurisprudenței bine-stabilite a Curții, în toate deciziile referitoare la copii, interesele lor superioare erau de o importanță extremă; acest fapt era reflectat de consensul larg exprimat în special în articolul 3 din Convenția privind Drepturile Copilului. De aici decurgea existența unei obligații a statelor de a plasa interesul superior al copilului și, de asemenea, pe cel al copiilor ca grup, în centrul tuturor deciziilor care le afectau sănătatea și dezvoltarea. Când era vorba de imunizare, obiectivul era ca fiecare copil să fie protejat împotriva bolilor grave; obiectivul era realizat, în marea majoritate a cazurilor, prin administrarea tuturor vaccinurilor la copii în timpul primilor ani de viață. Cei în cazul cărora un asemenea tratament nu putea fi administrat erau protejați indirect de bolile contagioase, atât timp cât nivelul cerut de vaccinare era menținut în cadrul comunității lor, *i.e.* protecția lor își avea sursa în imunitatea de grup. Așadar, atunci când politica de vaccinare voluntară nu era considerată suficientă pentru atingerea și menținerea imunității de grup, sau atunci când o asemenea imunitate nu era relevantă din cauza naturii bolii, politica vaccinării obligatorii putea fi introdusă în mod rezonabil pentru a asigura un nivel corespunzător de protecție împotriva bolilor grave. Pe baza acestor considerente, politica statului reclamat în domeniul sănătății era conformă cu interesul superior al copiilor.

(c) *Proportionalitatea* – În primul rând, Curtea a examinat caracteristicile relevante ale sistemului național:

– obligația de vaccinare viza zece boli împotriva cărora vaccinarea era considerată efectivă și sigură de către comunitatea științifică.

– deși obligatorie, vaccinarea nu era impusă în mod absolut și erau permise excepții fie din motive de contraindicații permanente, fie din motive de conștiință. În conformitate cu jurisprudența Curții Constituționale, circumstanțele fiecărui caz individual trebuiau analizate în mod riguros. Totuși, niciunul din reclamanți nu s-a bazat pe vreo excepție.

– respectarea obligației de vaccinare nu putea fi impusă în mod direct, dar, ca aranjamentele făcute în cadrul statelor interveniente, obligația era impusă indirect prin aplicarea de sancțiuni. În Republica Cehă, sancțiunea era relativ moderată și consta dintr-o amendă administrativă plătită o singură dată. În cazul primului reclamant, suma atingea limita de jos a scalei relevante și nu putea fi considerată ca fiind nejustificat de aspră sau de oneroasă. În măsura în care erau vizați copiii reclamanților, neadmiterea lor la grădiniță era concepută să protejeze sănătatea copiilor mici și, prin urmare, avea, în mod esențial, un caracter protector, nu punitiv.

– în dreptul național erau prevăzute garanții procedurale, iar reclamanții puteau utiliza remediile administrative și judiciare.

– abordarea legislativă folosită făcea posibil ca autoritățile să reacționeze cu flexibilitate la situația epidemiologică și la evoluțiile din știința medicală și din farmacologie.

– nu s-a ridicat problema integrității procesului de elaborare a politicilor sau problema transparenței în sistemul național.

– cu privire la siguranță, recunoscând existența riscului foarte rar, dar, fără îndoială, foarte serios la adresa sănătății unei persoane, Curtea a reiterat importanța măsurilor preventive înainte de vaccinare, inclusiv monitorizarea siguranței vaccinurilor utilizate și verificarea posibilelor contraindicații în fiecare caz particular. În aceste privințe, nu a existat niciun motiv să se pună la îndoială caracterul adecvat al sistemului național. Mai mult, era permisă o anumită marjă privind alegerea vaccinului și a calendarului vaccinării.

– deși, ca prevedere generală, disponibilitatea compensării în cazul afectării sănătății din cauza vaccinării era relevantă pentru evaluarea totală a unui sistem de vaccinare obligatorie, chestiunii nu i se putea acorda o semnificație decisivă în contextul acestor cereri, de vreme ce nu fusese administrat niciun vaccin. Mai mult, reclamanții nu au pus această problemă în cadrul procedurilor de la nivel național, iar pentru majoritatea din ei, faptele au apărut într-o perioadă în care compensarea era disponibilă în baza dreptului național.

În al doilea rând, Curtea a procedat la analiza intensității ingerinței imputate în exercitiul dreptului reclamanților la respectarea vieții private:

– în măsura în care era vizat primul reclamant, amenda administrativă impusă în privința acestuia nu a fost excesivă în acele circumstanțe și nu au existat repercusiuni asupra educației copiilor săi.

– cu privire la ceilalți reclamanți, excluderea lor de la grădiniță a semnat o pierdere a unei oportunități importante de a-și dezvolta personalitatea și de a începe să dobândească abilități sociale și de învățare într-un mediu formator și pedagogic. Totuși, acest fapt a reprezentat consecința directă a alegerii părinților lor de a nu respecta obligația de vaccinare, al cărei scop era să protejeze sănătatea, în special în acel grup de vârstă. Mai mult, posibilitatea de frecvență a grădinițelor de către copiii care nu puteau fi vaccinați din motive medicale depindea de o rată foarte înaltă de vaccinare în rândul celorlalți copii împotriva bolilor contagioase. Prin urmare, nu se putea considera că este disproporționat ca un stat să le ceară celor pentru care vaccinarea reprezenta un risc izolat pentru sănătate să accepte această măsură protectoare de rutină, ca o chestiune de obligație juridică și în numele solidarității sociale, pentru siguranța unui număr mic de copii vulnerabili care nu puteau beneficia de vaccinare. Așadar, era valid și legitim la legislativul ceh să facă această alegere, care era pe deplin conformă cu rațiunea protejării sănătății populației. Disponibilitatea teoretică a unor măsuri mai puțin intruzive pentru atingerea acestui scop, așa cum au sugerat-o reclamanții, nu diminuează din meritele acestei constatări. Mai mult, reclamanții nu au fost privați de toate posibilitățile de dezvoltare personală, socială și intelectuală, chiar dacă cu un efort și cu costuri suplimentare din partea părinților lor, iar consecințele erau limitate în timp, de vreme ce admiterea lor subsecventă în școala primară nu era influențată de statutul de persoane vaccinate.

În concluzie, analizate în contextul sistemului național, măsurile contestate de reclamanți se aflau într-o relație rezonabilă de proporționalitate cu scopurile legitime urmărite de statul reclamat, care nu și-a depășit marja de apreciere prin impunerea obligației de vaccinare. Prin urmare, aceste măsuri puteau fi considerate ca fiind „necesare într-o societate democratică”.

Concluzie: nicio încălcare (șaisprezece voturi la unu)

De asemenea, Curtea a declarat inadmisibil, cu majoritate de voturi, capătul de cerere al reclamanților bazat pe articolul 9, ca fiind incompatibil *ratione materiae* cu această prevedere. În particular, aceștia nu au argumentat de ce opinia lor critică despre vaccinare era suficient de convingătoare, de serioasă, de coerentă și de importantă, astfel încât să constituie o convingere sau o credință care să facă incidente garanțiile articolului 9.

(Vezi și *Baytöre și alții v. Turcia* (dec.), [3270/09](#), 12 martie 2013, [Rezumat](#); *Hristozov și alții v. Bulgaria*, [47039/11](#) și [358/12](#), 13 noiembrie 2012, [Rezumat](#); *Solomakhin v. Ucraina*, [24429/03](#), 15 martie 2012; *Boffa și alții v. San Marino*, [26536/95](#), decizia Comisiei din 15 ianuarie 1998; *Association of Parents v. Regatul Unit*, [7154/75](#), decizia Comisiei din 12 iulie 1978)